

Vyčichlová, Ema

K sedmdesátinám doc. Bedřicha Česala

Opera Slavica. 1994, vol. 4, iss. 4, pp. 45-46

ISSN 1211-7676 (print); ISSN 2336-4459 (online)

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/116611>

Access Date: 02. 12. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

K sedmdesátinám doc. Bedřicha Česala

Dne 4. října 1994 se dožil sedmdesáti let přední plzeňský rusista doc. PhDr. Bedřich Česal, CSc. Jeho jméno je spojeno především s působením na vysokých školách v Plzni, ale není neznámé ani širší veřejnosti.

Narodil se v Olešné a Nezvěstici jako syn železničáře. Po maturitě na plzeňském gymnáziu v r. 1943 byl totálně nasazen jako lesní dělník, později jako pomocný zámečnick u firmy Junkers v Lipsku. Po osvobození absolvoval studium latiny a ruštiny na Filozofické fakultě UK v Praze a prvních pět let pak působil jako středoškolský profesor v Plzni a Rokycanech. Od r. 1954 pracuje na plzeňských vysokých školách, nejdříve na pedagogické fakultě, kde v letech 1968-70 vykonával funkci vedoucího katedry cizích jazyků a literatur, a po nuceném odchodu v r. 1972 působil na katedře jazyků Vysoké školy strojní a elektrotechnické jako odborný asistent, později jako překladatel.

Po rehabilitaci v r. 1990 se vrací na pedagogickou fakultu, kde pomáhá vzdělávat studenty v ruštině a v latině a pokračuje ve své vědecké činnosti. V r. 1991 mu bylo umožněno habilitovat se na PedF UK v Praze, čímž byla částečně napravena křivda minulého období.

Doc. Česal je uznávaným odborníkem v oblasti rusistiky, a to jak v oblasti teoretické, tak i metodické. Od počátku svého vysokoškolského působení se zaměřuje na mluvnici současně spisovné ruštiny. Připravil řadu učebních textů pro potřeby Pedagogické fakulty v Plzni, vydal u nás první *Stručný mluvnický terminologický slovník rusko-český* (Praha, SPN 1957) a jako spoluautor se podílel na tvorbě tří celostátních učebnic pro pedagogické fakulty (*Ruskij jazyk. Posobije dlja pedagogičeských institutov*. Praha, SPN 1962; *Ruština v soustavě pozorování a cvičení*. Praha, SPN 1964; *Lekcii po sintaksisu sovremennogo ruskogo jazyka*. Praha, SPN 1971. V dalších vydáních posledních dvou knih (1974, 1977 a 1979) nesmělo být jméno doc. Česala jako spoluautora uvedeno.)

V odborném rusistickém tisku u nás a částečně i v zahraničí publikoval asi čtyřicet drobnějších i rozsáhlejších statí. Ve svých prvních pracích se zaměřoval na dílčí morfologické, syntaktické a pravopisné jevy současné ruštiny v porovnáním rusko-českém plánu, např. *Vazby se sponovými slovesy v ruštině* (Ruský jazyk 1955-1956), *Rozkazovací způsob* (Gramatické stati z ruštiny. Praha, SNP 1956), *Interferující jevy ruského pravopisu* (Ruský jazyk 1957-1958), *Mluvnický rozbor při vyučování ruštině* (Ruský jazyk 1955-1956).

Těžištěm odborného zájmu B. Česala se však stala syntaktická problematika ruského infinitivu. Soustředil se na adverbální závislý infinitiv, který byl i tématem jeho kandidátské disertační práce *Slovesné vazby s infinitivem*, obhájené na FF UK v Praze v prosinci 1968. V ní a v dalších statích, např. *K užívá-*

ní slovesných vazeb s infinitivem v ruštině (Ruský jazyk 1957-1958), *K otázce syntaktických synonym ruského závislého infinitivu* (Sborník PF Plzeň, Jazyk a literatura, 1966), *Russkije glagoly, sočetajuščijesja s infinitivom* (Sborník PF Plzeň 1967) dospívá k relativně úplnému výčtu sloves determinovaných infinitivem, vymezuje strukturní typy slovesných vazeb s infinitivem, předkládá synonymické syntaktické konstrukce, konkurující závislému infinitivu a jejich frekvenci.

Práce z období působení na VŠSE v Plzni se věnují převážně syntaktické charakteristice ruského a českého odborného stylu, zkoumané na základě konfrontačního a frekvenčního rozboru různých syntaktických jevů v ruských a českých technických textech, např. *Desubjektizace sdělení v ruských a českých technických textech* (Ruský jazyk 1985-1986).

V současné době B. Česal pokračuje ve zkoumání syntaktických jevů v porovnávacím rusko-českém plánu, např. ve stati *K syntaktické interferenci rusko-české a česko-ruské* (Sborník PF ZČU v Plzni, Cizí jazyky 4, 1992).

Doc. Česal je však především pedagog, člověk, který nešetří časem ani silami. Stovky jeho studentů a diplomantů jistě vzpomínají na jeho náročnost, preciznost, ale zároveň též chápavou shovívavost. Kolegové vždy oceňovali jeho skromnost, spolehlivost, houževnatost, čínorodost. Již déle než třicet let se jako vědecký tajemník pobočky Jazykovědného sdružení při ČAV v Plzni podílí na pořádání přednášek pro plzeňské filology. Jako člen vědecké rady Pedagogické fakulty Západočeské univerzity v Plzni spolurozhoduje v současné době o jejich pedagogických a vědeckých aktivitách.

Přejeme jubilantovi, aby zdraví, pracovní elán a životní pohoda ho provázely i v dalších letech.

Emu Vyčichlová

Profesoru Zimkovi k sedmdesátinám

11. července 1995 oslaví své sedmdesáté narozeniny prof. PhDr. Rudolf Zimek, DrSc., jeden z našich předních rusistů, který se právem těší uznání i v zahraničí.

Do poloviny r. 1990, kdy odešel z činné služby, byl členem katedry rusistiky (zpočátku katedry slovanské filologie) na filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci, a to již od roku 1953, věnoval tedy této univerzitě plných třicet sedm let svého života. Za novou pracovní etapu můžeme pokládat jeho externí působení na katedře ruského jazyka filozofické fakulty Univerzity